

ses en llurs sots i fondalades i els aplegats en els nuclis rurals, viuen dels camps de gramínees, fruits secs, oliveres i vinya, o bé d'ocupacions forestals; quan això no és suficient, es procuren una petita indústria per la rodalia, i si això no és possible, fan cap a terres més baixes a treballar en els grans establiments fabrils.

Enlaire, la muntanya canvia totalment aquest espectacle. Sols de tant en tant hom troba algun habitat disseminat i pobre. Les condicions de vida més rudes, la ingratitud del clima, la pobresa dels recursos naturals i les dificultats degudes al relleu, fan que aquesta regió sigui la menys poblada de la comarca. (9) Solament algun indret, com la vall de Santa Fe, al Montseny, ens presenta un aspecte més agradable i falaguer.

A parer nostre, és possible que la densitat en les muntanyes vallesanes sigui en certes temporades major que no la que hem trobat. Segurament deuen influir-hi les immigracions que presenten—carboners, llenyataires i pastors,—que en el nostre treball no ens ha estat possible tenir en compte.

EL POBLAMENT AL SOLELL I A L'OBAC

Per tal de fer comparables les nostres dades amb les donades per Pau Vila en el seu esmentat assaig geogràfic de la comarca, atribuirem a aquestes divisions degudes a l'asolellament, la mateixa extensió per ell assenyalada en el seu esmentat treball.

Pels 15 pobles del solell hem trobat un total de 20008 habitants, o sigui 1768 més que els apuntats en dit assaig, a base del cens de 1920. I els 5 de l'obac ens han donat un total de 7322, o sigui que aquest ha experimentat un augment de 1512. Aquell continua, doncs, tenint tres vegades més de població que aquest.

Però cal que tinguem també en compte que el cinyell més exposat al sol té molta més superfície (348'7 qm.) que no la vessant oposada, l'obac (128'7 qm.). De manera, que es dona el cas curiós que la densitat és, calculada a base d'aquestes dades, la mateixa en una que altra banda, 57.

Demés, l'augment total d'aquestes zones des del darrer cens, que és de 3280, ens indica que la formidable xifra restant de 39892 persones, ha estat la que s'ha repartit per les terres baixes de la comarca, fent créixer les ciutats vallesanes i portant més animació en els nuclis rurals del pla.

A l'inrevés, altres pobles de muntanya han vist minvar considerablement el nombre dels seus habitants. Així Gallifa, que de 279 ha passat a 200; Montseny, de 459 a 384, etc. Caldria trobar un remei decisiu i segur per tal

(9) Vegeu l'article de Salvador Llobet, «L'activitat humana a les muntanyes del Valles», publicat a aquest mateix BUTLLETÍ, núm. 13, pàg. 200